

JAKO ZNAČILNA IZJAVA DELAVSKEGA VODITELJA

Predsednik American Federation of Labor, Green, je označil industrijalne avtokrate kot bratce komunistov. — Rekel je, da predstavljata obe skupini skupno zlo ter je prav posebno ožigosal razmere v Detroitu. — Življenje delavca urejujejo s "carskimi ukazi".

DETROIT, Mich., 8. septembra. — Wm. Green, predsednik American Federation of Labor, je ob priliki delavskega praznika obsodil avtokracijo v industriji in komunizem kot skupna zla. Izjavil je, da izvirata nemir in nezadovoljstvo v Ameriki, posebno pa v Detroitu iz prizadevanj tako industrijalne avtokracije kot komunizma, da ustanovita diktatorstvo.

— Oni diktirajo pogoje uslužbenja, — plače, število delavcev in in pogoje, pod katerimi mora delavec delati. Na ta način določajo, kot potom carskih ukazov, življenjske pogoje svojih delavcev. Treba pa je priznati pravice delavcev. Treba je, da imajo glede plač, katere dobivajo, in glede pogojev, pod katerimi delajo, kako besedo potom zastopnikov, katere si izberejo sami.

To stanje je povzročilo veliko razpoloženje za organiziranje delavcev po Združenih državah in prav posebno v Detroitu, kjer je bila organizacija najbolj potrebna. — Kljub vsej opoziciji, — je rekel, — se bodo moški in ženske organizirale in nobena stvar jih ne more ustaviti. Premagali bomo opozicijo vsake vrste in vsakega značaja. Prebujene so bile duše in srca mož.

Nadalje je omenil komunistično stranko, ki se skuša potom svojih podrejenih organizacij polastiti organiziranega delavskega gibanja ter ga kontrolirati.

— Zagovorniki komunizma pridigajo doktrino, ki je pravo nasprotstvo tega, kar zagovarja organizirano delo. — Komunizem se zavzema za avtokracijo, dočim je organizirano delo za demokracijo. Komunizem poziva na nasilje, direktno akcijo, ustaje in vse to ima konečni cilj, da se strmolavi kapitalizem in kapitalistično vladno. Filozofije komunizma in filozofije organiziranega dela ni mogoče spraviti v soglasje. Prva je uničevalna, razdirajoča, druga pa konstruktivna.

Nato je rekel, da ne morejo biti člani organiziranega dela pristaši obeh struj in da morajo vsi lojalni člani in uradniki organiziranega delavskega gibanja odločno zavracati naskoke komunizma.

— Ne smemo počivati in tudi ne prenehati s svojimi napori, dokler ne bosta komunizem in komunistična filozofija z onimi vr(ed, ki jo predstavljajo, izgnana iz vrst organiziranega dela.

Dostavil je: —

— Na obstoječi industrijalni položaj je pozorno zreti. Ne moremo biti slepi vspricho dejstva, da obstajajo prilike za organiziranje. Že več tednov se je pojavljajl organizacijski duh po deželi in prav posebno v tej občini. Splošno se občuti potrebo organiziranja in sodelovanja, in delavci so sklenili pridružiti se svojim tovarišem v njih naporu, da izboljšajo svoje življenjske standarde.

— Posamezen delavec spozna, kako slabotno je njegovo stališče. On ve, da ni mogoče čuti njegovega glasu. Uprava mu predpisuje dolžnosti, množino dela, ki ga mora opraviti in službo, katero mora nuditi. One ne more premagati opozicije ter si tudi ne more priboriti pravice potom posameznega napora in prizadevanja. Združiti se mora s svojimi tovariši, da si izvojuje svoje pravice. Delavec spozna, da more le tako odpraviti ekonomska zla, doseči višje mezde, primerne delavne pogoje in drugo.

— Tukaj v Detroitu je prav posebno očitvidna potreba organiziranja in vzgoje. V tem velikem središču industrije so zavzeli delodajalci stališče diktatorstva.

— Take razmere bi ne smele obstajati v tej prosvitljeni dobi človeške zgodovine. Delavci bi morali imeti na vsak način besedo pri tem, kakšne pla-

Mladi morilec je baje slaboumen.

Policijski načelnik Montclaira pravi, da se bo ugotovilo duševno stanje dvajsetletnega morilca. Oče morilca je bil kriv, ker ni zadostno pazil na sina. — Governor Silzer je uvedel preiskavo.

Policijski načelnik Edvard Reilly iz Montclairja, N. J., je izjavil, da dela zaprisežena izjava Dix W. Noela, nevyorškega odvočnika, s katero je prevzel odgovornost za dejanja svojega sina ter izposloval njegovo oproščenje iz Bellevue bolnice, sokrivim cele serije zločinov, katere je mladi Noel priznal v nedeljo zvečer. Zagovornik Noela pravi, da je treba naprtili vso krivdo bolnici, ki je mladega Noela brezpogojno izpustila.

Ob istem času pa je dr. Guy Paine, načelnik Essex County bolnice za blazne, izjavil, da je skušal Harrison Noel leta 1923 umoriti svojega lastnega očeta, ko je spal slednji v sobori v gozdu.

Deček je prišel toliči očeta s sekuro po glavi in oče se je rešil le vsled tega, ker se je hitro predramil.

Dr. Payne pravi, da je oče morileca obljubil, da bo pazil na sina in da bo odgovoren za njegova dejanja, če bi ga izpustili iz bolnice.

Ko je delal mladi Noel na parniku "George Washington", je z nožem napadel nekoga kuharja, ki se je komaj rešil. Pozneje je skušal umoriti nekoga bolniškega strežnika s stolum. Vse to se je zgodilo predno je oče prevzel odgovornost za dejanja svojega sina.

Governor Silzer iz New Jersey je uvedl posebne preiskave glede tega slučaja in poročilo bo predloženo konferenci državnih izvrševalnih uradnikov.

Nov atašej italijanskega poslaništva.

RIM, Italija, 8. septembra. — Italijansko poslaništvo v Washingtonu bo dobilo te dni novega atašēja v osebi stotnika Searonija. On bo atašej za aeronavtika.

Odgotovanje bivšega nemškega kanclerja.

BERLIN, Nemčija, 8. sept. — Bivši nemški kancler Wirth je danes odpotoval na parniku "Stuttgart" proti Združenim državam. Udeležil se bo kongresa medparlamentarne unije v Washingtonu.

Še naj dobivajo za službo, katero nudijo, ter glede pogojev, pod katerimi naj opravljajo svoje delo.

— Potom zastopnikov, katere si izberejo sami, naj bi imeli glas pri določenju mezdnih lestvic in pogojev uslužbenja. Organizirano delavsko gibanje je vedno zavzemalo za sprejem dobro definiranih načel ter zagovarjalo ekonomske in socialne reforme. Njegovo delo je bilo sorazmerno uspešno.

— Zavedam se dejstva, da obstaja v vrstah delavcev občutek nestrpnosti in globoko vkoreninjenega nezadovoljstva. To čustvovanje izvira iz intenzivnega hrepenenja srca in duše po užitkih višjega in boljšega življenja. To je zdravo znamenje ter pomenja mnogo za bodoči napredek organiziranja in vzgoje.

— Kot smo bili uspešni v preteklosti, bomo tudi v bodočnosti. Ne stojimo mirno, pač pa napredujemo. Dosti razlogov pa imamo za boj in neumorno delo. Z vsem navdušenjem, ki je značilno za delavce, zasledujemo dosego svojih ciljev ter izpolnenje naših sanj.

Pokop žrtev velike zračne katastrofe.

Velike slovesnosti na narodnem pokopališču u Arlington. — Tudi v New Jersey so se vršile žalne slovesnosti.

WASHINGTON, D. C., 8. sept. Vse oblasti in velik del prebivalstva zveznega glavnega mesta se je udeležil pogumba štirih častnikov, ki so izgubili tekem katastrofe zračne ladje "Shenandoah" svoje življenje. Vse štiri žrtve so bile pokopane na narodnem pokopališču u Arlington.

V New Jersey pa so pokopali dva člana posadke Geo. Schnitzerja in Jamesa Moora. Schnitzer je bil zaposlen kot telegrafist na zračni ladji, je bil izročen materi zemlji v Tuckerton, kjer stanoval s starši njegove žene. Inžini Moore pa je bil pokopan v Jersey City, kjer je zapustil staršice, sestre in ženo. Nebroj venčev je dospelo od najvišjih državnih uradnikov iz različnih držav. Krsto sta nosila dva njegova tovariša, ki sta se rešila, v družbi mornariških vojakov Atlantskega brodogradilnice.

BERLIN, Nemčija, 8. sept. — Dr. Hugo Eekener, voditelj Zepelinskih naprav ter zgraditelj ZR-3, sedanje "Los Angeles", katero je privedel preko oceana, je izjavil včeraj, da bi se zračni ladji ne pripetila katastrofa, če bi bila v rokah nemške posadke.

— Pod nemškim vodstvom ter z moštvom, izurjenim na nemški način, — je rekel, — bi se nesreča gotovo ne pripetila. Jaz sam sem vodil Zeppeline v najslabšem vremenu in še vedno se mi je posrečilo obdržati kontrolo.

Tragični konec "Shenandoah" in nesreče v drugih deželah kažejo, da mora Nemčija v današnjem času izvršiti mnogo, za katero je izključno le ona sposobna.

Tornado v Illinoisu.

SPRINGFIELD, Ill., 7. sept. — Dva turisti sta bila ubita in več ljudi je bilo resno poškodovanih tekem viharja, ki je zadel mestec Brownsville, osem milj od Vandalia. V burojavkah se glasi, da je bilo več hiš porušenih od viharja.

Velika nesreča pri Manili

MANILA, Filipinsko otočje, 8. septembra. — Potniški ribičev je izgubil življenje tekem nenadnega viharja, ki se je pojavil v bližini tukajšnjega mesta.

15 zastrupljenih na ženitovanju.

"Coprnica" je umrla in petnajst ljudi je zbolelo vsled zavživanja jedi, pripravljenih ob priliki poroke.

WILKES-BARRE, Pa., 8. sep. Občinski detektivi skušajo ugotoviti izvor takozvanega "praška srca", ki je bil pomešan med jedila na neki tukajšnji "ohetti" in ki je baje povzročil smrt stare "cepernice", ki je skuhala jedila. Nevesta in ženin sta resno bolna in razvnetja je obolelo tudi trinajst drugih, ki so se udeležili pojedine.

To je že drugi slučaj zastrupljenja v tem mestu v enem tednu. Umrla je šestdeset let stara Mrs. Katarina Jaroš iz predmestja Georgetown.

Poroka se je vršila na domu staršev neveste, Mr. in Mrs. Michaela Bologaš. Mrs. Jaroš je bila najeta, da skuha pojedino.

Ženin Stefan Patrick in njegova nevesta, Ana, stara šest in dvajset let, sta ravno hotela sesti za mizo, ko jima je Mrs. Jaroš določila mesta kjer naj sedita. Patrick je rekel, da mu je mlada žena pomohnila in da sta takoj odšla od mize, ker sta domnevala, da se nameravajo z njima šaliti. Na ista mesta sta sedla nato dva druga gosta.

Kmalu nato sta se ženin in nevesta vrnila k mizi ter zavžila par kosov počene kokoši. Takoj nato je dobil Patrick glavobol in krče. Gostje so tudi zavžili velike množine piva in žganja.

Ob omajatih zvečer, ko je bila zbrana še cela družba, pa je Mrs. Jaroš naenkrat vstala, se prišla za prsa ter omahnila nezavestna na tla. Prevedli so jo v bolnico, a umrla je, še predno so jo mogli zdravniški preiskati. Zdravniki se praveje izjavili, da je bila smrt posledica srčne hibe, a obtem so tudi zaznali simptome zastrupljenja.

Počelja je krogla nato za lišala nevesto in ženina. Preiskal ju je zdravnik, a oba sta se smejala ter izjavila, da se popolnoma dobro počutita. Komaj eno uro pozneje pa so morali oba odvesti v bolnico z ambulanco.

Znanci in prijatelji Mrs. Jaroš izjavljajo, da je pokojnica trdila, da razpolaga z nadnaravnimi silami. Splošno je bila znana kot "cepernica" ter se je udeležila vseh porok in proročevala novorojenim zakonskim srečo. — Zdravniki bodo seirali truplo Mr. Jaroš, da ugotove, če je bila zastrupljena ali če je umrla naravne smrti. Policija je zapnila ojačo in jed, katero je našla v bliži.

Proti strogim priseljeniškim postavam.

Vodstvo "Alliance of Declarants and future Citizens" namerava sklicati zborovanje zastopnikov vseh možnih narodnostnih organizacij, da zavzame stališče proti oni klavzuli priseljeniške postavne, vsled katere ne morejo priti žene in otroci zunanj rojenih, ki so se izkrenli na postaven način, v to deželo. Vodstvo hoče izposlovati zaslisanje pred priseljeniško komisijo v Washingtonu.

Smrt 106 letne starke.

BELLE FOURCHE, S. D., 8. septembra. — Tukaj je umrla Mrs. Catherine Stevens v starosti 106 let. Bolna je bila samo dva tedna.

NOVI PREDSEDNIK LIGE NARODOV

Senator Dandurand iz Canade je bil izvoljen trajnim predsednikom šestega zborovanja Lige narodov. — Obrazložil je status dominijs. — Francoski ministrski predsednik Painleve je rekel, da mora biti varnost pred razoroženjem.

ZENEVA, Švica, 8. septembra. — Sen. Raul Dandurand iz Canade je bil izvoljen trajnim predsednikom šestega zborovanja Lige narodov tekem prvega glasovanja. Že tretjič je bila na ta način počaščena Amerika, kajti dva prejšnja predsednika sta bila iz Cube in Chile.

Francoski ministrski predsednik Painleve, ki je bil začasni predsednik, je pozdravil v svojem govoru Canadca kot vzgled, kako bi lahko francoska in angleška civilizacija uspevali v isti deželi in kako bi bilo mogoče ugodno rešiti mučno vprašanje manjšin.

Več kot petdeset Amerikancev je dobilo vstop k otvorilni seji, a na stotine nadaljnih ni moglo priti v dvorano. Najbolj odlični med navzočimi Amerikanci so bili Mrs. Woodrow Wilson, vdova predsednika ter senatorji Walsh, Capper in Jones.

V svojem otvorilnem govoru je Painleve obrazložil probleme, s katerimi se mora pečati Liga, a izjavil, da so vsi ti problemi malenkostni vspricho najbolj važnega problema, tikajočega se varnosti. Čeprav je govoril ugodno o predlaganem varnostnem dogovoru, je vendar pojasnil, da ni Francija še opustila mirovnega protokola, ki je bil sprejet na zadnjem zborovanju Lige, kateremu pa nasprotuje sedanja angleška vlada.

Izjavil je, da ni Francija vsled te opozicije izgubila poguma. Tako drzen, originalen in obsežen načrt je bil že vnaprej določen za težkoče in ovire, katere pa se bo premagalo ter načrt tudi izvedlo.

Povdarjal je, da morajo stati vsi varnostni dogovori pod pokroviteljstvom Lige in da so taki dogovori potrebni, predno ne načne problem razoroženja. Vsi arbitracijski dogovori morajo obstajati iz popolnih pogodb, ki ne pripuščajo nikakih izjem in kojih uporaba ni izključno le odvisna od dobre volje in dogovorov med silami, temveč tudi od jamstev, katere more nuditi Liga narodov.

Painleve je tudi govoril o Združenih državah.

— Na drugi strani Atlantika je velika demokracija, ki je stala ob zibelki Lige, a odklanja vse oficijelne stike žnjo. Ideal, ki je navdajal domovino Washingtona in Lincolna, pa je bil tako človeški in tako tesnem stiku s prizadevanji Lige, da se bo že sedaj obstoječi stiki z Ligo v bodočnosti brez dvoma še pomnožili.

Zborovanje Lige se bo pečalo z mirovnim protokolom ter skušalo izločiti točke, katerim nasprotujejo. Glasi se, da bodo o tem predmetu razpravljali tri ali štiri dni, dočim se bodo uvodna pogajanja glede varnostnega dogovora nadaljevala.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.90 2000 Din. — \$37.60 5000 Din. — \$93.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razposilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekoval urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.63 500 lir \$23.00

300 lir \$14.10 1000 lir \$45.00

Pri naročitih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razposilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ

LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslani najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4687

BRIGITA

ROMAN. — Spisal C. M.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Je bila pač le majhna slabost. Milostljiva gospa se je unaknila. Če bi bilo kaj hujšega, bi pozvonila. — je rekla brezbržno.

— Draga gospa Palčić, — kaj je treba sedaj storiti? — je vprašala Brita.

— Pojdite mirno v svojo sobo, gospodična ter čakajte, da vas pokličejo. Če hoče biti milostljiva gospa sama, mora pač biti sama, in proti temu ne moreva ničesar.

— Kaj pa, če se ji kaj pripeti?

— Bah, to hitro mine. Pojdite sedaj mirno v svojo sobo.

— Ni mi treba spraviti svojih stvari iz kovčegov? — je vprašala Brita obotavljaje.

Stara žena ni imela toliko poguma, da bi zadala smrti udarec njenemu upanju. Rekla ji je, naj le vzame svoje stvari iz kovčegov. Na ta način bo imela opravilo in ne bo ji dolgčas.

Ta navidezna hladnost in brezbržnost gospe Palčić je pomirila Brito.

Počasi je odšla v svojo sobo. Hotela je vzeti svoje stvari iz kovčegov, — kajti mislila si je, da jih še vedno lahko spravi nazaj.

V sru pa si je mislila isto, kar si je mislila gospa Palčić: — Zdi se mi, da nisem našla milosti v očeh gospe Klavdine. Ne bo trajalo dolgo, ko bo pozvonila ter rekla: — Palčić, lahko poveste gospodični, da naj odpotuje. Dr. Fransen ji bo izplačal demar.

Trikrat se ji je to že pripetilo in vsaki pot ji je bilo hudo, — a v nobenem tako zelo kot v sedanjem.

— Kaj ne, gospa Palčić, nova gospodična bo zopet zletela? — je rekel v istem trenutku Friderik Palčićevi ter se porogljivo smehljaj, ker se mu je zdelo rezerviranost Bride kot ošabnost.

— Gospoj Palčić pa to ni ugajalo.

— Skrbite, da ne boste zleteli vi sami, — je rekla osorno ter ga zapustila.

III.

Gospa Klavdina je ležala dolgo na divanu, kot okamenela. Nato pa se je vzravala, uredila lase ter zrla predse z očmi, v katerih so ležale neizjokane solze.

To je bilo tvoj! Njegova hči!

Hčerka moža, katerega je nekoč ljubila z vso strastjo svojega ponosnega srca, — ljubila tako brezmejno in vroče, da se ni mogla zadovoljiti s tem, kar ji je nudil. Vedno več in več je zahtevala od njega v svojem divjem hrepenenju, da mu postane vse — in ljubosumna je bila na vse, kar je bilo v njem, — celo na njegovo umetnost, njegovo delo! In s klaj so zrla nanjo njegove oči iz obraza njegove hčerke! Njegove oči, blasteče oči umetnika, ki so bile celo morje sreče in blaženosti zanjo in ki so se nato obrnile od nje v jezi in bolesti, — za vedno.

Bil je mrtev že dve leti, kot je rekla hčerka. In ona ni vedela tega, ni slutila. Tako popolno je bila izbrisana iz njegovega življenja, da ni prodrla do nje niti novica o njegovi smrti.

Kako je bilo mogoče, da ni čutila njegove smrti? Seveda, ločena sta bila, ločena celega četrta stoletja.

— Kurt, ali veš sedaj, kaj sem trpela radi tebe? — je stokala v divji bolešti.

— Tirala ga je prav v obup, — iz prevelike ljubezni. Dovedla ga je do tega, da je rajše šel v pomanjkanje in bedo kot da bi živel nadalje poleg nje v izobilici. In sedaj, je bil mrtev! Umril je v bedi in pomanjkanju.

Kot ubog, neznan slikar je prišel Kurt Lossen v hišo njenega očeta, da slika v vestibulu, nad stopnicami, veliko sliko. Pri tem se je zagledala ona preveč globoko v njegove oči ter zgubila svoje sree. Dotedaj ji ni usoda odrekla še ničesar — in vsled tega si je dejanski priborila moža, katerega je ljubila.

Kurt Lossen ji nikdar pozabil, da je ubog revež in da je ona bogata. Zopet bi bil odšel, ne da bi iztegnil svoje roke po njej. Ker je ona to vedela ter ga ni hotela izpustiti, — mu je sama izdala, da ga ljubi ter ga na ta način prisilila k odločilni besedi.

To je bil tudi vzrok, da sta poznje, ko je prišel konec prve opojne sreče, bolehalo njen pomis in njena ljubezen.

Prišlo so ure, ko je hotela prepričati samo sebe, da jo je vzel le radi njenega denarja in iz usmiljenja do njene ljubezni. Le dokler je bil pri njej ter jo mogla ona zreti v njegove mile, lepe oči, je bila srečna. Če pa se je unaknil v svoj atelje, da dela, mu je sledila ter ni dala preje miru, dokler ni vrgel proč svojega čopiča ter jo vzel v naročje. Ko pa jo je resno prosil, naj mu dovoli časa in miru za delo, je postala tako divja, da se je ves preplašen ozl vanjo ter molčal. Nato pa mu je nekega dne v brezmejni razburjenosti očitala, da je ne ljubi in da se je polakomnil le njenega denarja.

Tedaj je postal zelo bled ter se obrnil od nje. Vsa skesana ga je objela ter prosila odpustanja. Tedaj pa se ni mogel več izgovoriti. Zagotavljal ji je svojo ljubezen ter jo nujno prosil, naj se nikdar več ne posluži one grde besede. Vse mu je obljubila, in v njegovem objemu je bila srečna, — dokler ni kakka malenkost zopet vzbudila njenega sumu. Tedaj pa je prišlo do novih nastopov, solza in sprave. Kurt Lossen je trpel vsled brezdelnosti, na katero ga je obsodila in še bolj vspricho vedno ponavljajočih se očitani in obdoližev.

Tako sta cele mesece omahovala med srečo in obupom. Ponosno srce Klavdine je trpelo vsled zavesti, da se je vrgla svojemu možu krog vratu, da se mu je vsilila — in ob tej čeri se je razbila njena sreča.

Zgoraj, v svoje mično, majhno vilo sta povabila par prijateljev in znancev. Med temi se je tudi nahajala mlada Amerikanka. Depote želje umetniške oči Kurt Lossena so parkrat z dopadajenjem počivale na lepi deklici, ki se je tudi živahno razgovarjala z njim. Klavdina je vspricho tega od same ljubosumnosti skoro izgubila pamet. Komaj je čakala trenutka, ko se bodo odstranili gostje. Ko je bila samja z možem, je izbruhnila na neobičajen način njeno ljubosumnost in v svoji razburjenosti mu je zalučala v obraz, da je odmah onih, ki love deklice z veliko doto.

Tedaj pa jo je v divjem srdu prijel za roko ter jo preteče motril.

(Dalje prihodnjič.)

PREDSEDNIKOV SIN KOT VOJAK

V Camp Devens, Mass., se udeležuje vojaških vaj predsednikov sin John Coolidge (Četrty na desni v prvi vrsti).

Nedin Sterad:

Angelina.

Bil je otožen septembski večer. Eden onih večerov, ko začuti človek sladko tragiko življenja, ko se rodi v duši neumljivo hrepenenje po nečem, kar je izven nje in izven pojma človeške sreče. Slikar Toneje, tridesetleten mož, znan in slavljen v ozkem krogu ljubiteljev in čestilcev lepih umetnosti, je tisti večer rano pred mrakom zaprl vrata svoje delavnice. Že več tednov je slikal "Razodetje", delo pa se ni hotelo izpolnjevati po njegovi volji.

Šel je proti navadi v park, kjer je padla vanj čudna, duševna otožnost. Truden in zapuščen je taval po osamljenih potih. Od daleč, nekje iz gozda, so prihajali dmnovljivi glasovi — in slikarju se je zahotelo mlade živahne ženske, da prežene z njo moreči molk svoje ponižane duše.

V predmestju je srečal prijatelja v družbi njegove sestre. Na prijateljev poziv so šli vsi trije na čašo vina.

Gospodična Angelina je molčala vso pot in še dolgo potem, ko so sedeli sami v gostilnici sobi. Ni pila.

Prijatelja sta se razgovarjala, pila in se končno tudi šalila. Angelina je molčala, poslušala in gledala slikarja, ki se je vedno bolj razvnel ob dobrem vinu. Slikar se ni mnogo menil zanjo. Tudi ni opazil njenih pogledov, ki so izdajali značilno predstavo v nepokvarjenem deklkem sru Sicer mu je bila všeč in se je večkrat ozrl za njo, odkar jo je spoznal na zimski razstavi, toda v družbi njenega brata in svojega prijatelja, zlasti pa nocoj, ko si je pozele k mlade ženske, ki naj bi ga zabavala, ni hotel oskruniti njene bližine s svojo pozornostjo, ki je bila namonjena kakršnikoli drugi.

Tako so se ločili in slikar se je vrnil od vina potolažen domov. Ko je bil zopet sam v svoji delavnici in ko je videl nedovršeno delo, se je namah rodila v njegovi duši silna otožnost, ki pa ni bila prav ni sorodna z ono, ki ga je mučila v parku. Bila je otožnost lastna mladim ljudem daleč od ženske. Otožnost hrepenenja po ženski, ki je znana, ki se je more ljubiti in ki bi ljubila.

Spomnil se je Angeline. V mislih nanjo je sklenil, da jo slika. Tako bi jo imel vedno pri sebi. In še dalje so šle njegove misli.

Čez mesec dni je stala Angelina na platnu v slikarjevi delavnici. Bli je zelo zadovoljen z delom in še bolj z njo, ki jo je iskreno ljubil.

Ko ga je prosila in ga prosila s svojimi globokimi črnimi očmi, naj ji podari sliko, da jo bo imela za spomin nanj, je ponovno odklonil njeno prošnjo, ni pa mogel odkloniti njenih prostih oči.

Rekel ji je:

— Bodite moja in slika bo vaša!

Angelina je zardela, slikar pa je nadaljeval:

— Vse veste, kaj bi skrival.

Sklenila je glavo in je plaho odgovorila:

— Ne vem kaj mislite?

Tedaj jo je objel in jo strastno poljubil.

Prvi objem in prvi poljub sta jo osamila. Nehote je sedla na

divan. Ni se branila njegovih rok in njegovih ustnic. V očeh se ji je zalesketala solza. Slikar jo je ujel z ustnicami ona pa je šepetala:

— Ne tako ... ne tako ...

— Angelina, Angelina!

Sladko in zaupno imenovanje njenega imena v objemu moža, ki ga je ljubila, jo je premotilo. Kakor je prej nehote sedla na divan, tako je sedaj nhotela in nevede objela njega, ki ji je rekel, da vse ...

Presenečen jo je peljal slikar pred nedovršeno "Razodetje", jo poljubil pobožno na čelo in rekel:

— Angelina, moj dobri angel,

razprostri peroti svoje ljubezni nad tem platnom in vse bo dobro!

— Želim, da dovršite to delo, je odgovorila z mehkim glasom.

— Angelina, je vzkliknil in jo poljubil.

To je bilo popoldne na praznik svete Justine ...

Toneje je preživel zimo in pomlad v blaženosti svoje ljubezni. Visoke smoter si je predstavljaj in bodočnost ga ni skrbela. "Razodetje" ni dovršil, in ko so ga povabili, naj razstavi v klubu neodvisnih, je poslal tja samo "Angelino". Ko so ga vprašali, zakaj samo to, je odgovoril samozavestno:

— To je moja prva kolektivna razstava!

Poleti, prve dni v juliju, je dobil nujno naročilo, da naslika za visok honorar mlado damo. Nerad se je odkločil in še nerajši ločil od svoje Angeline, ki mu je svetovala, naj prevzame delo.

Ves julij in ves avgust je hodil k njemu mlada, izredno lepa dama, ki mu je brez ovinkov razkrila, da mora biti na prihodnji razstavi njena slika z njegovim podpisom. To svojo voljo mu je razlagala v vlogi strastne zaljubljenke, ga motila pri delu in je namenoma izostajala. Toneje je občudoval njeno čudno zaljubljenost, njeno lepoto in njeno zapekljivost. Angelini je previdno zamolčal vse to, ker jo je resnično ljubil in ker ni hotel vznemirjati njene in svoje sreče.

Mlada dama, ki jo je moral slikati globoko razgaljeno, je nastopala v njegovi delavnici zelo samozvestno in oblastno. Zahtevala je celo, da mora "Angelino", ponos in luč skromne delavnice, odstraniti, ali pa jo vsaj obrniti in jo skriti za druge slike. Z odporom v duši je ugodil slikar tudi tej želji.

Vročega dopoldneva v avgustu je ležala dama na divanu in kračnoslovlila slikarju svojo ljubezen. Obljubovala mu je pravo življenje, je umetnika, ako se njej na ljubo oprosti vseh konvencionalnih predsodkov. Toneje je vedel, da je bogata žena starejša tovarnarja in se ni čudil preveč njeni domišljiji.

V trenutku, ko ga je zvijačno potegnila za plašč, da je moral nerodno pristesti na divan, so se tiho odprla vrata. Slikar je takoj vedel, da prihaja takto le Angelina. Sumkoma se je hotel dvigniti in hiteti Angelini nasproti, toda dama ga je ponovno privla k sebi in ga poljubila. Jesen se je izražal iz njenih rok in je hitel k vr-

tom. Dama, ki ni opazila, da so se vrata odprla, se je smejala in živžgala.

Slikar je prišel prepozno. Vrata so bila zaprta, in ko jih je vznemirjen odprl in pogledal na stopnice je videl samo staro hišno: Mučne misli so pregnale vso njegovo potrpežljivost z damo na divanu. Brez pomisleka se je razhudil in jo je razžalil v njeni ženski časti, ako jo je imela ...

Opolne je hotel naravnost k Angelini. Ni je našel doma. Iskal jo je ponovno. Bil je vznemirjen in potr. Zavest krivde se je oglašala v njem. Angelinina mati je opazila njegov nemir ter ga je tolmačila s hčerino odsotnostjo. Naročil ji je kolikor mogoče prijazen, da pride zvečer in da pozdravlja svojo hčerčenko ...

Angelina je umevala izjemno razpoloženje umetnikov. Ni bila ljubosumna, kakor ni ljubosumna nobena ženska, ki resnično ljubi, ker ve, da je ljubezen vzvišeno življenje, čegar svetost utrdi moškega, ako je kdaj zares in nesebično ljubil.

Kar je zatemnilo v njej svetilke, ki ga je zgradila za vedno lezanj, ne da bi ugasnil plamen ljubezni, je bila zavest, ki je vedela o njej, da ji ostane kot strupena misel do smrti, zavest, da ne bo mogla biti zanj in za njegovo delo dobri angel, kakor jo je imenoval v prvem deliriju svoje ljubezni. "Razodetje" je ostalo nedovršeno, ker ona ni bila in ne more biti zanj in za njegov polet — razodetje. Izgovarjal se je, da je ona trenutno več nego vsa njegova dela, ona pa je vedela, da je ljubi le človek v umetniku. Trpela je ob tem spoznanju, ker je ljubila v slikarju bolj umetnika nego človeka. Poslednji slučaj z mlado damo v njegovi delavnici jo je potrdil v njeni neverjetnosti.

Ni mu povedala vsega, kar se je zavedala, da mu je vse znano, on pa si je razlagal to kot modrost in krotkost in prevaro. V svojem ponosu se ni hotel ponižati pred njo, ker je v razdrženosti videl v njej samo žensko. V očeh je gorela ljubezen, oba sta bila pripravljena na žrtve, toda nesrečno nasprotstvo med žensko in moškim, nasprotstvo, ki odločuje v nesoglasju, ju je ločilo za vedno. Družabno in telesno, ne pa trjunih sre, ki sta hrepenela drug za drugim ...

Iz bolesti in tudi iz nagačivosti je odpotoval slikar še v avgustu v Italijo.

Ko se je vrnil, se je izogibal glavnih cest in ulic, da ne bi moral srečati nje, ki ga je spremljala v tujini in ga končno dovedla nazaj v svojo bližino.

Zamisljen je stopil v svojo delavnico, temno in zaprta. Odgnil je zavese, odprl okna in pokleknil pred njo, prosil jo miru in sprave. Potolažen in pomirjen je postavil "Angelino" na stojalo, položil predenj njene ovrle rože, okoli nje pa je razvrstil slike v širokem polkrogu.

Prišla je stara hišnica in mu izročila pošto, došlo po njegovem odpotovanju. Dvoje knjig, več valbil na prireditve, troje pisem, deharo nakaznico in več tiskovin.

Prebral je pisma svojih znancev, prebral naslov odposiljatelja nakaznice, se nasmehnil in mahnil z roko, nato je vzel tiskovine in med njimi je našel — smrtni list svoje Angeline.

Bral je in bral — in med črkami črno obrobjenega papirja je plesalo črno ime Angeline. Plesalo je na papirju, plesalo je v njegovi glavi, plesalo v njegovi duši ...

Angelina ... Angelina ...

Padel je pred njeno sliko, jo poljubil, božal in klical:

Angelina ... Angelina ...

Dolgo potem, ko je vstal bled in uničen, z globoko sklonjeno glavo in z rokami, trdo visječimi ob telesu, je še le videl dan njene smrti.

Bil je dan obletnice, ko ga je prosila za sliko, dan obletnice njene tihega priznanja ljubezni, dan obletnice prvega poljuba — tu v tej sobi, na tem mestu, na tem divanu ...

Njegova bol je podivjala. Vdihoval in klical je vnoč:

Kretanje parnikov - Shipping News

12. septembra: France, Havre, Majestic, Cherbourg;
15. septembra: Republic, Bremen.
16. septembra: Berengaria, Cherbourg.
17. septembra: Belgienland, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.
19. septembra: Olympic, Cherbourg; Rotterdam, Rotterdam; Suffren, Havre; Orduña, Hamburg; America, Bremen.
22. septembra: Resolute, Hamburg.
23. septembra: Mauretania, Cherbourg; Zealand, Cherbourg; Ohio, Hamburg.
26. septembra: Paris, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.
30. septembra: Aquitania, Cherbourg; Pres. Harding, Bremen.

6. oktobra: Pres. Wilson, Trar; Reliance, Hamburg.
7. oktobra: Berengaria, Cherbourg.
8. oktobra: Pittsburgh, Cherbourg.
10. oktobra: Olympic, Cherbourg; George Washington, Bremen; Andania, Cherbourg, Hamburg.
14. oktobra: Mauretania, Cherbourg; La Savoie, Havre; Berlin, Cherbourg, Bremen.
17. oktobra: Paris, Havre; Homerie, Cherbourg.
21. oktobra: Aquitania, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen.
24. oktobra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; France, Havre; Martha Washington, Trar.
28. oktobra: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen; Arabic, Cherbourg, Hamburg.
29. oktobra: Columbia, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.

Parnik
Pres. Roosevelt
odpluje
30. septembra

"Potujete pod ameriško zastavo"
Znana vožnja za tja in nazaj do
LJUBLJANE
Smo \$198 in več preko Cherbourg

To je idealen čas za potovanje v stari kraj. Posrebno tedaj, ako potujete na enem izmed najhitrejših parnikov, kar jih je na svetu, ki so last vlade Združenih držav.

Prostorne kabine tretjega razreda, izborna hrana in pristo-potnik, ki potuje na slednjih parnikih: Leviathan, George Washington, America, Pres. Harding, Pres. Roosevelt, Republic. Vse informacije dobite pri potniških agentih ali pri

United States Lines
45 Broadway New York City

V JUGOSLAVIJO

TUKAJ SO DOBRE NOVICE

Novo ZNIZANE cene za tja in nazaj v tretjem razredu od Zagreba od \$198. do \$210.

V Beograd in nazaj — \$198.50 do \$210.50

Veliki parniki za vas, — vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Homerie, Belgienland, Lapland, Pittsburgh, Zealand, Arabic itd.

Vi lahko obiščete domovino ter se vrnete v Zdržene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vprašajte pooblaščenega agenta ali

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

Angelina ... Angelina ... moj dobri angel ... jaz prokletnik!

Kdor je pred leti imel opravka na pokopališču sv. Lenarta, je mogel vsak dan in ob vsakem vremenu videti moža petdesetih let, s črno brado, oblečenega dostojno in v svojem letom primerno. Komur se je zdelo čudno, da ga vidi vselej, kadarkoli in vedno obloženo, toda s široko odprtimi očmi, se je mogel kmalu prepričati, da hodi mož na lepo urejen in okrašen grob v južnem kotu pokopališča. Mogel je brati napis na križu iz rezanega kamna:

Smrtni ostanki

ANGELINE P-E

umrle v noči svojega dvajsetega rojstnega dneva 7. oktobra 19 ...

Spodaj na zaraščenem postavku pa so bile vklesane besede:

V globini samote večno ljubljena!

Takoj je marsikdo vedel, da je ta mož slikar Toneje, ustvaritelj "Ločitve" in "Nesmrtnih boleznih".

Rad bi izvedel kje se nahaja moj prijatelj JOE ŽUZEK, podomače Žužkov iz Jursič pri St. Petru na Notranjskem. Pred enim letom in pol se je nahajal tu v Morris, Pa. Za njegov naslov prosim rojake, ki vedo, ali pa njega samega. — Anton Jerišovec, Box 42, Morris, Pa. (3x 8,9,10)

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tačno poučen o potnih listih, pri-lagi in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih namoremo dati valed naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvotne par-nike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasno nove naselbinske postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, namorejo tudi nedržavljanj dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj toredna dovoljenja izdaja generalni naselbinski komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako d. dovoljenje se lahko napravi tudi New Yorku pred odpotovanjem, te se polije prosilcu v stari kraj gle som nanovejšje odredbe.

KAKO DOBITI SVOJON IZ STAREGA KRAJA

Kdor hali dobiti sorodnika al svoja in starega kraja, naj nar preje na pojasnila. In Jugosla-vije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 napre vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljanj pa namorejo dobiti sem čeno in ofrsko do 18. letna bres, da bi bili šteti v kvoto. T rojene osebe so tudi ne štejejo kvoto. Starši in otroci od 18. d 21. leta ameriških državljanov p imajo prednost v kvoti. Pilita s pojasnila.

Prodajamo vome liste na vas pro go; tudi preko Trata namorejo Ju-goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

ADVERTISING IN GLAS NARODA

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krásno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.